2008 жылғы 1 ақпандағы банк секторының ағымдағы жағдайы[1]

Қазақстанда 2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 35 екінші деңгейдегі банк жұмыс істеуде, оның ішінде Алматы қаласында 34 банк, банктердің 34 филиалы және 384 есеп айырысу-касса бөлімі орналасқан.

Банк секторының құрылымы	01.01.08	01.02.08
Екінші деңгейдегі банктердің саны, оның ішінде:	35	35
- жарғылық капиталда[2] мемлекеттің 100% қатысуы бар банктер[2]	1	1
Екінші деңгейдегі банктер филиалдарының саны	352	354
Екінші деңгейдегі банктердің есеп айырысу-касса бөлімдерінің саны	2029	2 070
Екінші деңгейдегі банктердің шетелдердегі өкілдіктерінің саны	17	17
Қазақстан Республикасындағы резидент емес банктер өкілдіктерінің саны	26	26
Жеке тұлғалардың салымдарына (депозиттеріне) міндетті ұжымдық кепілдік беру (сақтандыру) жүйесіндегі қатысушы банктердің саны	33	34
Кастодиан қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар банктер саны	10	10

Капитал. Екінші деңгейдегі банктердің жиынтық меншікті есеп айырысу капиталының мөлшері 2008 жылдың басынан бастап 9,1 млрд. теңгеге (0,5%)) ұлғайды және 2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 1 789,3. теңге болды. Бұл ретте, бірінші деңгейдегі капитал 15,5%-ға 1 483,3 млрд. теңгеге дейін ұлғайды, ал екінші деңгейдегі капитал 34,1%-ға немесе 368,5 млрд. теңгеге дейін азайды.

млрд. теңге

Атауы	01.01.08	01.02.08	Өсімі % -бен
1-деңгейдегі капитал	1 284,0	1 483,3	15,5
Жарғылық капитал	940,2	940,4	0,02
Қосымша капитал	3,8	3,8	0
2-деңгейдегі капитал	558,9	368,5	-34,1
Реттелген борыш	460,9	462,4	0,3
3-деңгейдегі капитал	1,7	1,85	8,8
Барлығы есептелген меншікті капитал	1 780,2	1 789,3	0,5

2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша банк секторы меншікті капиталының тепе-теңдік көрсеткіштері k1 - 0,12 (0,06 нормативі кезінде) (қатысушысы банк холдингі болып табылатын банк үшін нормативі – 0,05), k2 - 0,14 (0,12 нормативі кезінде) (қатысушысы банк холдингі болып табылатын банк үшін нормативі – 0,10) болды.

Меншікті капитал тепе-теңдігінің көрсеткіштері	01.01.08	01.02.08
Бірінші деңгейдегі меншікті капиталдың жиынтық активтерге қатынасы (k1)	0,11	0,12
Тәуекел дәрежесі бойынша салмақталған баланстан тыс міндеттемелерге және активтерге меншікті капиталдың қатынасы (k2)	0,14	0,14
Есептелген меншікті капиталдың несие портфеліне қатынасы	0,20	0,20
Есептелген меншікті капиталдың несие портфелі бойынша құрылған провизияларға қатынасы	3,41	3,25
Есептелген меншікті капиталдың күмәнді кредиттерге қатынасы	0,34	0,36
Есептелген меншікті капиталдың үмітсіз кредиттерге қатынасы	13,55	11,05

Сонымен қатар жылдың басынан екінші деңгейдегі банктердің балансы бойынша меншікті капитал 2008 жылғы 1 қаңтарынан бастап 9 млрд. теңгеге (0,6%) ұлғайып, есепті күнге 1 434,1 млрд. теңгені құрады.

Активтер. 2008 жылғы 1 қаңтарынан бастап банктердің жиынтық активтерінің мөлшері 4,2 млрд. теңгеге (0,04%-ға) азайды және есепті күнге 11 680,4 млрд. теңге болды.

млрд. теңге

Банк секторының жиынтық активтерінің динамикасы және құрылымы	01.01.08		01.02.08		Өсімі % -бен
	млрд. теңге	% -бен жиынтығына	млрд. теңге	% -бен жиынтығына	

Қолма-қол ақша, тазартылған қымбат металдар және корреспонденттік шоттар	1 013,10	8,7	1 101,9	9,4	8,8
Басқа банктерге орналастырылған салымдар	642,5	5,5	622,7	5,3	-3,1
Бағалы қағаздар	787,8	6,7	720,5	6,2	-8,5
Банк заемдары және «кері РЕПО» операциялары	8 868,3	75,9	8 838,7	75,7	-0,3
Капиталға инвестициялар	222,5	1,9	222,5	1,9	0
Басқа активтер	150,40	1,3	174,1	1,5	15,8
Барлығы активтер	**11 684,6**	**100**	**11 680,4**	**100**	**-0,04**

Банктер активтерінің құрылымында банк заемдары мен «кері РЕПО» операциялары (75,7%), қолма-қол ақша, тазартылған қымбат металдар және корреспонденттік шоттардағы қалдықтар (9,4%), бағалы қағаздар портфелі (6,2%), басқа банктерге орналастырылған салымдар (5,3%) үлкен үлес алады. Банк заемдары мен «кері РЕПО» операциялары 29,6 млрд. теңгеге немесе 0,3%-ға азайған, қолма-қол ақша, тазартылған қымбат металдар және корреспонденттік шоттардағы қалдықтар 88,8 млрд. теңгеге немесе 8,8%- ға өскен, бағалы қағаздар 67,3 млрд. теңгеге немесе 8,5%-ға кеміген, басқа банктерде орналастырылған салымдар 19,8 млрд. теңгеге или 3,1%-ға кеміген, капиталға инвестициялар өзгермеген және 2008 жылғы 1 ақпанда 222,5 млрд. теңгені құрады.

Жыл басынан баланс[4] бойынша мерзімі өткен берешек 100,5 млрд. теңгеден 30,2 млрд. теңгеге (на 30,0%) өсті және есепті күні 130,7 млрд. теңгені құрады.

Жыл басынан мерзімі өткен сыйақыларды көрсететін шоттардағы қалдықтар 37,4% -ға ұлғайып 2008 жылғы 1 ақпанда 23,9 млрд теңгені құрады.

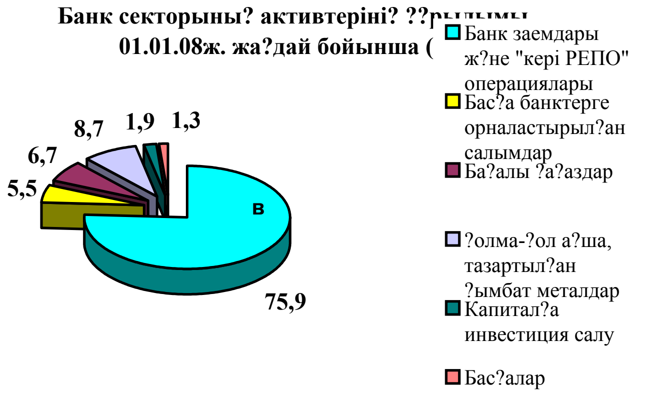

Жыл басынан жіктелуге жататын активтер мен шартты міндеттемелердің мөлшері 34,8 млрд. теңгеге (0,3%-ға) 13 342,9 млрд. теңгеге дейін азайған.

Стандартты активтердің және шартты міндеттемелердің үлес салмағы 59,0%-ын құрады, күмәнділер – 41,6%- дан 39,7-ға дейін кеміген, үмітсіз активтер және шартты міндеттемелер үлесі 1,3 % болды.

млрд. теңге

Активтер мен шартты міндеттемелер сапасының динамикасы	01.01.08		01.02.08	
	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығына % -бен	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығына % -бен
Барлығы активтер мен шартты міндеттемелер	**13 377,7**	**100**	**13 342,9**	**100**
Стандартты	**7 677,7**	**57,4**	**7 879,8**	**59,0**
Күмәнді	**5 559,9**	**41,6**	**5 291,2**	**39,7**

1 санаттағы күмәнді – төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	4 266,8	31,9	3 851,1	28,9
2 санаттағы күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	578,1	4,3	759,4	5,7
3 санаттағы күмәнді –төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	543,2	4,1	430,2	3,2
4 санаттағы күмәнді - төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	63,1	0,5	115,2	0,9
5 санаттағы күмәнді	108,7	0,8	135,3	1,0
Үмітсіздер	**140,1**	**1,0**	**171,9**	**1,3**

Қаралып отырған кезең ішінде банктердің кредит портфелі құрылымында стандартты кредиттердің үлесі 39,7%-дан 41,7%-ға дейін өсті, күмәнді кредиттердің үлесі 58,8%-дан 56,5%-ға дейін кеміген, бұл ретте үмітсіз кредиттердің үлесі 1,5%-дан 1,8%-ға дейін өскен.

млрд. теңге

Несиелік портфель сапасының динамикасы	01.01.08		01.02.08	
	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығына % -бен	негізгі борыш сомасы, млрд. теңге	жиынтығына % -бен
Барлығы несиелік портфель	**8 868,3**	**100**	**8 838,7**	**100**
Стандартты	**3 518,2**	**39,7**	**3 685,4**	**41,7**
Күмәнді	**5 218,7**	**58,8**	**4 991,3**	**56,5**
1- санаттағы күмәнді –төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	3 950,4	44,5	3 585,5	40,6
2- санаттағы күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	572,2	6,5	752,7	8,5
3- санаттағы күмәнді –төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде	533,4	6,0	421,5	4,8
4- санаттағы күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде	57,9	0,6	99,7	1,1
5 санаттағы күмәнді	104,8	1,2	131,9	1,5
Үмітсіздер	**131,4**	**1,5**	**162,0**	**1,8**

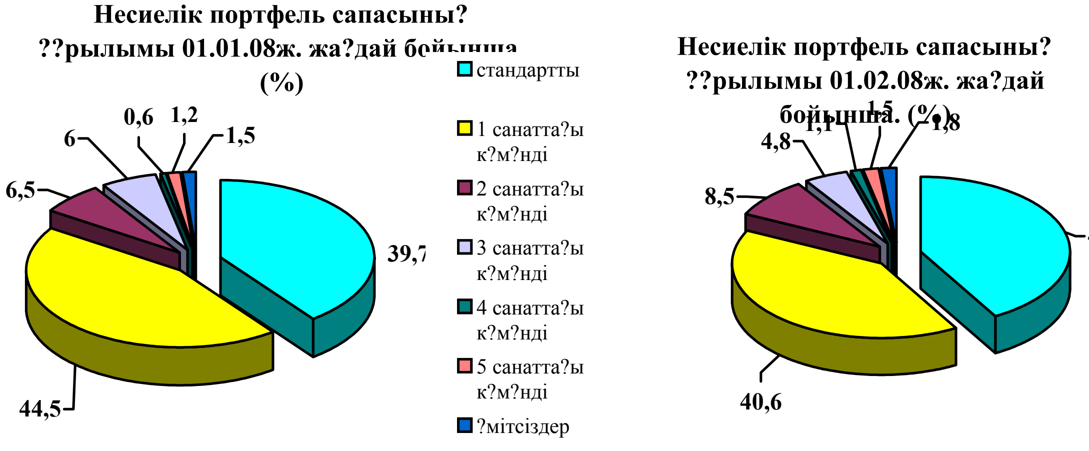

Міндеттемелер. 2008 жылдың басынан екінші деңгейдегі банктер міндеттемелерінің жалпы сомасы 13,3 млрд. теңгеге (0,1%-ға) азайды және есепті кезеңнің соңына 10 246,2 млрд. теңге болды.

Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымында арнайы тағайындалған еншілес ұйымдары салымдарының көлемі 5,1 млрд. теңге немесе 0,2%, %-ға өскен, жеке тұлғалар алдындағы міндеттемелер - 7,9 млрд. теңге немесе 0,5%-ға өскен, басқа банктерден

және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан алған заемдар - 5,2 млрд. теңгеге 1 793,0 млрд. теңгеге дейін төмендеген.

млрд. теңге

Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің динамикасы және құрылымы	**01.01.08**		**01.02.08**		**Өсімі в %-бен**
	млрд. теңге	**% -бен жиынтығына**	**млрд. теңге**	**% -бен жиынтығына**	
Банкаралық салымдар	319,9	3,1	311,9	3,0	-2,5
Банктік операциялардың жекелеген түрлерін жүзеге асырушы ұйымдар мен басқа банктерден алынған заемдар	1 798,20	17,5	1 793,0	17,5	-0,3
Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынған заемдар	7,7	0,1	7,7	0,1	0
Халықаралық қаржы ұйымдарынан алынған заемдар	85,1	0,8	92,6	0,9	8,8
Заңды тұлғалардың салымдары	2 447,1	23,9	2 457,7	24,0	0,4
Жеке тұлғалардың салымдары	1 447,9	14,1	1 455,8	14,2	0,5
Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдары	2 529,0	24,7	2 534,1	24,7	0,2
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	467,6	4,6	469,6	4,6	0,4
Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары	245,4	2,4	191,2	1,9	-22,1
Басқа міндеттемелер	911,60	8,8	932,6	9,1	2,3
Барлығы міндеттемелер	**10 259,50**	**100**	**10 246,2**	**100**	**-0,1**

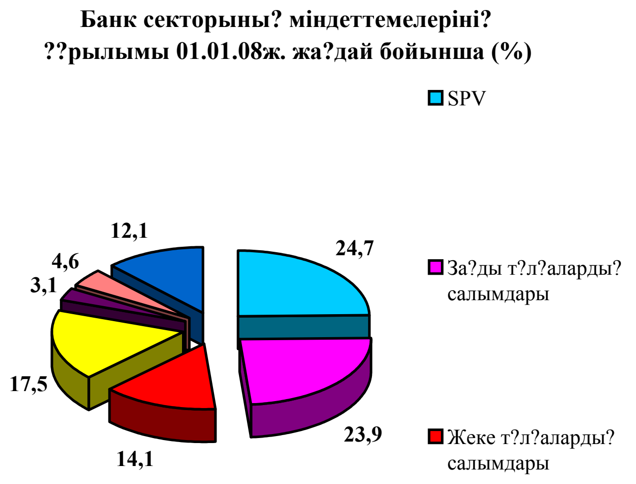

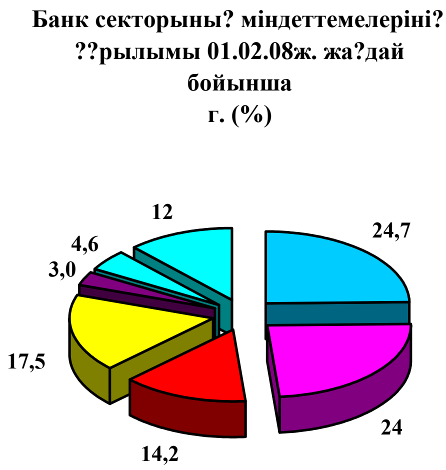

2008 жылдың басынан бастап заңды және жеке тұлғалардың салымдары 23,6 млрд. теңгеге немесе 0,4%-ға өсіп 2008 жылғы 1 ақпанда 6 447,6 млрд. теңге болды.

Есепті кезеңде жеке тұлғалардың салымдары 0,5%-ға немесе 7,9 млрд. теңгеге ұлғайды.

млрд. теңге

Клиенттердің салымдары	**01.01.08ж.**		**01.02.08ж.**		**Өсімі %-бен**	
	барлығы	**оның ішінде шет. валютасында**	**барлығы**	**оның ішінде шет. валютасында**	**барлығы**	**оның ішінде шет. валютасында**

Салымдардың барлығы оның ішінде:	**6 424,0**	**3 807,8**	**6 447,6**	**3 910,8**	**0,4**	**2,7**
Заңды тұлғалардың салымдары	2 447,1	786,1	2 457,7	861,1	0,4	9,5
Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдары	2 529,0	2 476,9	2 534,1	2 482,0	0,2	0,2
Жеке тұлғалардың салымдары	1 447,9	544,7	1 455,8	567,7	0,5	4,2

Заңды тұлғалардың салымдары 0,4 % -ға немесе 10,6 млрд. теңгеге ұлғайды.

Арнайы бағытталған еншілес ұйымдардың салымдары 0,2%-ға немесе 5,0 млрд. теңгеге өскен.

ҚР резиденті еместеріне талаптар. Ағымдағы жылдың басынан резидент еместерге қойылатын талаптар мөлшері 4,4 млрд. теңгеге (0,2%) азайып, есепті күнге 2 698,7 млрд. теңгені құрады. Екінші деңгейдегі банктер активтерінің жалпы сомасындағы резидент еместерге талаптар үлесі 23,1% құрайды. Резидент еместерге талаптар құрылымындағы негізгі үлесі банк заемдары мен «кері РЕПО» операцияларына - 51,9% немесе 1 401,6 млрд. теңге келеді, басқа банктерге орналастырылған салымдарға - 18,4% немесе 495,6 млрд. теңге келеді.

млрд. теңге

Банк секторының ҚР резиденті еместеріне жиынтық талаптарының динамикасы және құрылымы	01.01.2008		01.02.2008		Өсімі %-бен
	млрд. теңге	% -бен жиынтығына	млрд. теңге	% -бен жиынтығына	
Қолма қол ақша, тазартылған қымбат металдар және корреспонденттік шоттар	330,5	12,2	324,0	12,0	-2,0
Басқа банктерге орналастырылған салымдар	492,2	18,2	495,6	18,4	0,7
Бағалы қағаздар	321,6	11,9	292,3	10,8	-9,1
Банк заемдары және «кері РЕПО» операциялары	1 413,6	52,3	1 401,6	51,9	-0,8
Капиталға инвестициялар	60,1	2,2	60,9	2,3	1,3
Басқа активтер	85,1	3,2	124,3	4,6	46,0
ҚР резидент еместері алдындағы талаптардың барлығы	**2 703,1**	**100**	**2 698,7**	**100**	**-0,2**

ҚР резидент еместері алдындағы міндеттемелер. 2008 жылдың басынан екінші деңгейдегі банктердің резидент еместері алдындағы міндеттемелердің жалпы сомасы 13,9 млрд. теңгеге (0,3%-ға) ұлғайып, есепті кезеңнің аяғында 5 477,7 млрд. теңгені құрады. Екінші деңгейдегі банктердің міндеттемелерінің жалпы сомасының ішінде резидент еместер алдындағы міндеттемелердің үлесі жылдағымен салыстырғанда 0,2 пайыздық тармаққа өсіп, 2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 53,5% құрады.

млрд. теңге

Банк секторының ҚР резиденті еместері алдындағы жиынтық міндеттемелерінің динамикасы және құрылымы	01.01.2008		01.02.2008		Өсімі %-бен
	млрд. теңге	% -бен жиынтығына	млрд. теңге	% -бен жиынтығына	
Банкаралық депозиттер	154,6	2,8	151,4	2,8	-2,1
Басқа банктерден және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдардан алған заемдар	1 709,00	31,3	1 722,1	31,4	0,8

Халықаралық қаржы ұйымдарынан алған заемдар	85,1	1,6	92,6	1,7	8,8
Заңды тұлғалардың салымдары	154,7	2,8	153,2	2,8	-1,0
Жеке тұлғалардың салымдары	29,2	0,5	36,0	0,7	23,3
Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдары	2 529,0	46,3	2 534,1	46,3	0,2
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	316,1	5,8	317,1	5,8	0,3
Бағалы қағаздармен «РЕПО» операциялары	121,8	2,2	108,3	1,9	-11,1
Басқа міндеттемелер	364,3	6,7	362,9	6,6	-0,4
ҚР резидент еместері алдындағы барлық міндеттемелер	**5 463,8**	**100**	**5 477,7**	**100**	**0,3**

Өтімділік. Ағымдағы жылдың 1 ақпандағы жағдай бойынша банк жүйесінің өтімділік деңгейі аса жоғары деңгейде сақталды. 2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша ағымдағы өтімділіктің жиынтық коэффициенті жеке банк үшін барынша төмен 0,3 нормасы кезінде 1,61 болды, қысқа мерзімді өтімділік коэффициенті барынша төмен 0,5 мөлшері кезінде – 1,02 болды.

Банк секторының өтімділік деңгейінің динамикасы

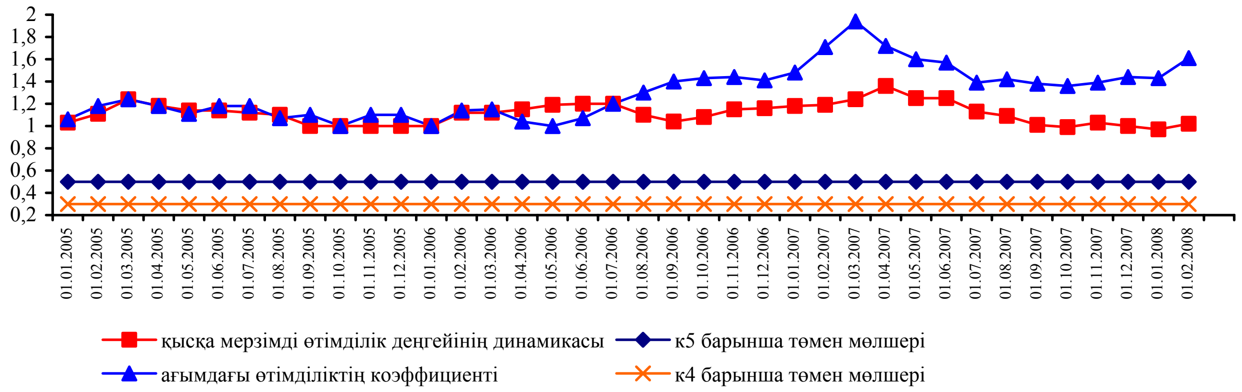

Кірістілік. 2008 жылғы 1 ақпанда екінші деңгейдегі банктер табыс салығын төлегеннен кейін 7,1 млрд. теңге мөлшерінде (2007 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша – 13,9 млрд. теңге) жиынтық таза кіріс алды. Кірістердің жиынтық мөлшері 211,8 млрд. теңге болды (2007 жылғы 1 ақпанда – 112,3 млрд. теңге), шығыстар – 204,7 млрд. теңге (2007 жылғы 1 ақпанда – 98,4 млрд. теңге) болды.

млрд. теңге

Банк секторының кірістілігі	01.02.07	01.02.08	Өзгеруі (+;-), %-бен
Сыйақы алуға байланысты кірістер	79,1	118,6	49,9
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	45,0	64,1	42,4
Сыйақы алуға байланысты таза кіріс	**34,1**	**54,5**	**59,8**
Сыйақы алуға байланысты емес кірістер	33,1	93,2	2,8 есе
Сыйақы төлеумен байланысты емес шығыстар	47,0	136,3	2,9 есе

Сыйақы алумен байланысты емес таза кіріс (шығын)	**-13,9**	**-43,1**	3,1 есе
Көзделмеген баптар	**-0,2**	**-**	-
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріс	20,0	11,4	-43,0
Табыс салығын төлеуге байланысты шығыстар	6,1	4,3	-29,5
Табыс салығы төленгеннен кейінгі таза кіріс	13,9	7,1	-48,9

Пайыздық кірістер құрылымында клиенттерге берілген заемдар бойынша (91,3% немесе 108,3 млрд. теңге) сыйақыны алуға байланысты кірістер біршама көп үлес алды, ал пайыздық шығыстар құрылымында – клиенттердің талаптары бойынша (65,4% немесе 41,9 млрд. теңге) сыйақы төлеумен байланысты шығыстар орын алады. Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге (ROA) қатынасы 2,47% (01.02.07ж. жағдай бойынша – 2,13%) болса, табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталына (ROE) қатынасы 21,62% болды (01.02.07ж. жағдай бойынша – 21,07%).

Банк секторының кірістілігін сипаттайтын жиынтық көрсеткіштер	01.02.07	01.02.08
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге қатынасы (ROA)	2,13	2,47
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталға қатынасы (ROE)	21,07	21,62
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық активтерге қатынасы	10,04	12,41
Кредиттер бойынша сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық несие портфеліне қатынасы	6,57	1,26
Дилингтік операциялар бойынша таза кірістің табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріске қатынасы	29,51	33,36
Сыйақы (мүдде) төлеуге байланысты шығыстардың жиынтық міндеттемелерге қатынасы	6,11	7,26
Жиынтық активтерге резерв жасауға шығыстардың қатынасы	2,95	2,46

Банк секторының шоғырлануы. 2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша 3 ірі банктің банк секторының жиынтық активтеріндегі үлесі 59,3%-дан 59,5%-ға дейін өсті, 3 ірі банктің банк секторының жиынтық міндеттемелеріндегі үлесі 59,7% -ға дейін ұлғайды.

3 ірі банктің банк секторының жиынтық несие портфеліндегі кредиттерінің үлесі 61,6% болды. 2008 жылғы 1 ақпандағы жағдай бойынша үш ірі банктердің үлесіне екінші деңгейдегі банктердегі жеке тұлғалар депозиттерінің жалпы көлемінің 62,4% келеді.

Жиынтық банк секторынан үлесі	01.01.08	01.02.08
3 ірі банктің активтері	59,3	59,5
3 ірі банктің міндеттемелері	59,6	59,7
3 ірі банктің меншікті капиталы	57,0	57,6
3 ірі банктің несие портфелі	61,4	61,6
3 ірі банк клиенттерінің[5] салымдары, оның ішінде	64,6	64,7
- заңды тұлғалардың	65,0	65,4
- жеке тұлғалардың	63,1	62,4

Экономикадағы банк секторының ролі

Қазақстан экономикасындағы банк секторының рөлін сипаттайтын қатысты көрсеткіштер динамикасы	01.01.02	01.01.03	01.01.04	01.01.05	01.01.06	01.01.07	01.01.08	01.02.08
ЖІӨ млрд.теңге[5]	3 250,6	3 747,2	4 612,0	5 870,0	7 453	10 139,5	13 315,20	15 249,4

Отношение активов к ВВП, %	25,1	30,6	36,3	45,8	60,6	87,5	87,7	76,6
Активтердің ЖІӨ-ге қатынасы, %	15,9	19,1	23,6	30,9	41,1	59,1	66,6	58,0
Есептелген меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы, %	3,8	4,3	5,1	5,9	7,9	11,5	13,4	11,7
Клиенттер депозиттерінің ЖІӨ-ге қатынасы	15,0	18,6	21,1	27,4	33,9	46,5	48,2	42,3

[1] - -01.01.08 ж. жағдай бойынша ақпарат «Қазақстан Даму Банкі» АҚ деректері енгізілмей берілген;

[2] - «Қазақстан тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ;

[4] - баланс бойынша мерзімі өткен берешекке клиенттердің заемдар, факторинг, форфейтинг, қаржы лизинг бойынша берешегі кіреді (1327, 1328, 1409, 1421, 1423, 1424 шоттары);заемдар бойынша мерзімі өткен сыйақы 1741, 1731, 1734 б/шоттарында көрсетілген

[7] - Қазақстан Республикасы Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігінің 2008 жылға болжамдық деректері